

REND-TARTOMÁNYI KÖZLÖNY

a kap. sz. Jánosról nevezett Ferencendi tartomány

HIVATALOS LAPJA.

Megjelenik Julius kivételével minden hónap közepén.

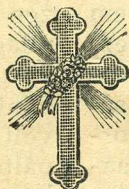
1917. Szept.

A FŐTISZTELENDŐ P. PROVINCIALIS MEGBIZÁSÁBÓL SZERKESZTI:

P. ROZNIK RAJNER

theológiai tanár.

Kiadótulajdonos: A Kap. Sz. Jánosról Nev. Ferencendi Tartomány Főnöksége Gyöngyösön.

P. Szendei Ágoston.

(1867—1917.)

Szomorú, mélyen lélekbemarkoló hír szárguldott végig a mult hó 18-án a táviró közömbös, hideg drótján: „P. Ágoston meghalt“! Elvultunk rá készülve, sőt a bajnak végzetessé válása után napról-napra várhattuk, de mégis belesajdult lelkünk a gyászos hír vételébe, mert pótolhatatlan úr támadt provinciánk lelki fejlődésében. Ugy rászorulnánk még vezetésére... A még gyöngé reformációnak Ő volt legerősebb oszlopa és támasza, kit bár soha ki nem neveztek, de lelkünkben a tények hatalmas alakítóerejében kifejlődött tudat igazi „Pater Provinciae“-nek nevezett és tartott, mivelhogy sz. Pállal joggal elmondhatta volna: in Christo ego vos genui

Volt házfőnök, volt definitör, mindkettő kedves, megtisztelő cím és állás, de előttünk mindenkor csak mint Magister szerepelt, mert ezen hivatásban oly eltörölhetetlenül és oly mélyen bevésődött lelkünkbe, hogy azt fátyolozni semmisen tudta. Valami különösen meleg kapcsolódás jött létre közte és azok között, kik szerencsések voltak lelkivezetése alá kerülni, amit távolról sem az imponáló megjelenés, vagy elragadó szónoklat eredményezett, hanem az, amit a Szentírás spiritus et vitá-nak nevez. Ennek az elvesztését fájlaljuk benne legjobban. Eltűnt előttünk az égre mutató, végcélra, Isten szereteteire figyelmeztető kéz, kialudt a vészes homályban jólesően utatjelző fény!

Vigasztalásunkra szolgál, hogy Ő, kit úgy szerettünk, célját elérte; egyesült azzal a Krisztussal, akiért oly nemesszépen lemondott a világról és aki után oly epekedve sóhajtozott és kíváncsozott. Tudjuk, nem fog rólunk megfeledezni az égben sem, Isten előtt hathatós pártfogolásában részesíti lelkifiait, provinciánkat és rendünket.

P. Szendei Ágoston.

P. Szendei Ágoston a baranyamegyei Abaligeten született 1867. augusztus 3-án. Atyja községi jegyző volt, ki fiának a keresztségben László nevet adott. A kis László Abaligeten végezte az elemi iskolát, a gimnáziumot pedig Pécsen. Alig 15 éves korában, 1882-ben rendünkbe lépett és a noviciátust Csáktornyán végezte. Az egyszerű fogadalmak után a filozófiai studiumot Varazsdon végezte, ahol azonban nagy fordulat állt be életében. A sz. László Provincia akkor már nem állt az observantia magaslatán és Lászlónak, aki akkor Maximilián nevet viselt, nem tudta ott fölhaladni, a mit keresett, ép azért hivatásában ingadozni kezdett. Hozzájárult édesatyja halála is; mindezek úgy megzavarták, hogy lemondva a szerzetesi életről, visszatért a világba, miután a filozófiát elvégezte. Ámde Ágostonunk a világban sem találta föl magát, mert akkor kezdte csak érezni, hogy neki igenis nagy hivatása van a szerzetesi életre és nem tudja fölhaladni boldogságát a világban. Tanult ugyan tovább is szorgalmasan és a póstánál szép állást szerzett magának, de mikor már a jövője teljesen biztosítva volt a világban, úgy hogy jómódban élhetne volna le életét, nem tudott nyugodni, visszavágyott a csendes szerzetesi magányba, a melyet kellő megfontolás nélkül hagyott el. — Sok töprengés után végre határozott. Lemondott szép állásáról, mindenét átadta testvérének és így mindenből kifosztva magát, újra kopogtatott az elhagyott szerzet ajtaján. Visszavétele kissé nehezen ment, de az előljárók látva az ő igazán nagy hivatását és rendkívüli buzgalmát, végre visszavették a rendbe és ő 24 éves korában kezdte tanulni a pécsi szemináriumban a teológiát 1890-ben. Leirhatatlan az a buzgalom, a mellyel ő, ki visszatérése után az Ágoston nevet nyerte, az új élet megalapozásához látott. Nem névleg, tényleg akart ő szerzetes lenni, azért dacára az akkori enyhébb fölfogásnak, a legszigorubb aszkéta életet kezdte élni. Megtisztítva lelkét minden földi salaktól, már csak kötelességeinek akart élni és egyedül az Istennel foglalkozni. Még nem elégedve az előirt imákkal, különösen nagy örömet lelte az elmélkedésben, a miért is szeretett a midőn csak tehette visszavonulni és elmerülni sz. Ignác elmélkedéseibe. Ugy szólva az egész teológiai tanulmányait lelkigyakorlatokban töltötte és innen olyan mélyeséges istenszeretetet merített és olyan törhetetlen hitet, hogy csakhamar bámulat tárgya lett mindenkinek. Természetesen ebből kifolyólag áhitata is rendkívüli volt, úgy el tudott merülni az Oltáriszentség imáadásában, hogy sokszor megtörtént vele, hogy az estéli

szentségimádása reggelig tartott és neki ez az idő oly rövid volt, hogy alig vette észre az idő folyását. Imádsága bensőséges és szemlélődő volt, és ebben ő különös gyönyörűségét lelte, azért, a mikor csak ideje engedte, az oratóriumba vonult vissza és ott beszélgetett Jézusával. — Az imádságot nagy önsanyargatással kötötte össze. Sőt ebben tulzásokba is esett, a mi nagyban hozzájárult korai halálához. Már föntebb érintettük, hogy sokszor éjjeleket töltött az imában, sokat virrasztott, többnyire nagyon későn feküdt le és igen korán kelt és ezt a kis alvást is többnyire megszakította éjszakai fölkeléssel, hogy midőn mindenki alszik, legalább ő imádkozzék az Ur Jézus mellett. Virrasztott azonkívül sokat a tanulásban is, mert visszatérése után kezdetben nagyon nehezen ment neki a teológia tanulása, minthogy a világban már elszokott a rendes studiumtól. De ha aludt is, ezt nem tette olyan kényelemmel, mint a többi rendtársai. Neki nagy fényűzés volt a szalmazsák, a melyet a rendtársak használtak, az ő ágyában csak deszka volt, a melyet durva pokróccal terített le és ezen pihent néhány órát. Csak később, midőn téli időben ilyen ágyban derekát nagyon meghűtötte és e miatt betegeskedni kezdett, előljárói parancsára helyezett ágyába ő is szalmazsákot, de e miatt mindig szemrehányásokat csinált magának, azt állítva magáról, hogy benne árnyéka sincs a bűnbánatnak. Hasonló önsanyargatásokat gyakorolt az evésben és ivásban is. Visszatérése után csaknem mindig böjtölt, annyira megtagadta magát, hogy eledele alig volt más, mint egy kis leves, kenyér vagy főzelék, bort sokszor hónapokig sem ivott. A csekély táplálkozás, a kevés alvás és a megerőltetett tanulás csakhamar betegségeket hoztak reá, a melyeket ő semmibe sem vett, sőt örült nekik, mint egy újabb alkalomnak az önsanyargatásra. Semmiben sem mérsékelte buzgalmát, ép azért alig pár év alatt majdnem teljesen leesett lábáról. Az előljárók csak ekkor kezdték észrevenni baját, mert mindez ideig erősen tartotta magát, és eltiltottak neki minden önsanyargatást és egyben megparancsolták neki, hogy nagy gondot fordítson gyógyulására. Ágoston atya, a ki az engedelmisségben mindig a legkiválóbb volt, engedelmeskedett és ez időtől kezdve élete egy viaskodás volt a különböző betegségekkel egész haláláig. Önsanyargatásait engedelmesen elhagyta, csak a ciliciumot és flagellumot tartotta meg, a melyek kevésbé ártottak egészségének. Később ő maga is nagyon bánta, hogy kezdetben oly szigoruan bánt önmagával, mert betegségei miatt sok minden-

re alkalmatlan lett, a mit pedig különben nagyon meg tudott volna tenni.

Ilyen előkészület után virradt reá lassankint az a nagy nap, midőn élete legszebb vágya teljesült, az Ur papjává szenteltetett. Bár folyton méltatlannak vallotta magát erre a nagy méltóságra, mégis nagyon vágyódott utánna, mert hitte, hogy mint áldozópap, sokat fog tudni tenni a jó Isten dicsőségére. Szent félelemmel és reménnyel készült tehát e nagy napra, a melyen neki is szabad lesz a szentélybe bemennie, ez 1894 június 27-én következett be, midőn őt boldog emlékü Dulánszky pécsi püspök az ő nádasdi nyaralója kápolnájában áldozópappá szentelte.

Innen kezdődik P. Ágoston tevékeny élete, mert eddig inkább önmagát iparkodott kiképezni és méltó munkásává tenni az Ur szőlőjének, most már a munkához látott. Előljárói őt először Pécssett alkalmazták, mint káplánt és hitoktatót, később más hivatalokat kapott, de mindvégig egész haláláig Pécssett működött és sohasem lakott más zárdában.

Mindjárt kezdetben mint gyónató tűnt ki. Nemcsak kifogyhatatlan volt a türelme órák, sőt napok hosszat ült a gyónatószékben, hanem a buzgalma is oly nagy volt, hogy csakhamar egy kis tábor verődött össze körülötte jámbor lelkekből, a kik elragadtatva az ő buzgóságától, segédeikül szegődtek a lelkek megnyerésére. Ő ugyanis nem volt megelégedve azon kevés számú gyónóval, a kik önkényt jelentkeztek a bűnbánat székében, hanem kivette a hálóját azokra is, a kik nem akartak jönni gyónni és bűneiktől megtisztulni. Ha egy családanya gyónt nála, kötelességévé tette, hogy gyermekeit, sőt férjét is hozza el gyónni, hasonlóképen elhozatta a rokonokat a rokonokkal, jó barátokat és ismerősöket a jó barátokkal és ismerősökkel. Jöttek ezek, eleinte sokszor kényszerűségből és félelemmel, de ha egyszer P. Ágoston kezeibe kerültek, akkor már nem kellett őket tovább biztatni, jöttek már maguktól, sőt ők is hoztak újabbakat. P. Ágoston szigorú példás élete, buzgósága, kifogyhatatlan türelme, szeretete és jóakarata mindenkét lebilincselte. Ő mindenekelőtt arra törekedett, hogy hívei, kik először jöttek hozzá, ne csak az utolsó gyónástól, hanem egész életük-ről tegyenek neki bűnvallomást és azután kezdjenek új életet élni. Átvezette őket a megtisztuláson, majd a via illuminatíván át az Istennel való boldog egyesülésre vitte őket. Hogy a gyónószéken kívül is kezében tarthassa a lelkeket, sz. Ferenc Atyánk III. rendjét kezdte szervezni, a mely ő előtte Pécssett meglehetősen el volt hagyatva. Ide gyűjtötte össze a már megnyert és megtisztult lelkeket és a mit a gyónószékben nem tudott elérni, azt itt elérte. Belenyult a híveinek magánéletébe és erős kézzel vagdalta ki onnan a vad hajtásokat, úgy hogy a III. rendiek világi élete és háza teljesen átalakult az első keresztények mintájára. Mon-

danunk sem kell, hogy ezen munkájában sok akadályra akadt és sokszor a rosszakarat is gáttakat állított eléje, de nem ijedt meg, türelmes volt a végsőkig, de ha látta, hogy javulásra nincs kilátás, személyválogatás nélkül távolította el a rosszat a jók társaságából, nehogy azokat megfertőzzék. Ily módon csakhamar egy apostoli szellemű kis sereg állta őt körül, a mely készen volt bármely parancsának engedelmeskedni, akármilyen nehéz volt is az. És ő nem is késett próbára tenni híveit, hogy így a jóban annál inkább megerősödjének. A tökéletesebbektől sokszor hősi áldozatokat kívánt, a melyet azok meg is hoztak mindig. Oly magas tökéletességre vezette az egyeseket, a melyt csak a szentek életében tapasztalunk. Az ő III. rendje oly kiváló iskolája lett az erényeknek, hogy mindenki bámulattal adózott neki. Mikor ő áldozópap lett, alig itt-ott akadt gyónó a husvéti gyónáson kívül, az ő fölléptével egyszerre kegytemplommá alakult át pécsi templomunk, a hcl mindennap seregestül járulnak a sz. áldozáshoz, és sohasem fogy ki a gyónók száma. Az ő csapásain haladnak jelenleg a rend fiatalabb tagjai is és folytatják az ő megkezdett munkáját.

A lelkek gondozását, különösen a III. rend által nem is bocsátotta ki kezeiből P. Ágoston, míg csak jární birt és dacára annak, hogy más fontos hivatalokba került, ezt soha abba nem hagyta, míg csak a betegség a gyónatószék elhagyására nem kényszerítette.

Munkálkodása azonban nemcsak kifelé a hívek között volt áldásos, hanem befelé a rendtársak között is csodákat művelt, és épen ez az, a mi rendkívüli halára kötelez bennünket iránta és nevét fényes betűkkel írta be a Provincia történetébe.

Ismeretes előttünk, hogy a reformáció előtt mily sok sebből vérzett szerafi rendünk, a melyet a jozefinizmus és a forradalmak annyira elvontak a szerafi szellemtől. A regula és a rendeletek alig voltak ismeretesek és a testvérek inkább egyes kevésbé helyes hagyományok szerint éltek, mint a szabályok szerint. Különösen nagy volt a baj a sz. szegénység körül, minthogy mindenkinek külön pénze volt, a mit kedve szerint használhatott, a mi által persze úgy a ruházatban, mint az egész szerzetesi életben veszedelmes ujitások jöttek be. Égetően szükséges volt tehát a vita communis, mely az előjárók kezeibe adja a szerzetest és nem engedi, hogy az a szabályoktól eltérjen.

P. Ágoston, mint teologus, látta ezen bajokat, de azt is látta, hogy nagyon nehéz ezen bajokon segíteni, mert hisz a legtöbben ragaszkodtak ezen kényelmesebb szerzetesi élethez és nem voltak hajlandók lemondani az eddigi járandóságokról és ezt annál kevésbé, mert hisz az akkori előjárók nem is kívánták ezt tőlük. Ő azonban mindennek dacára, nem vesztette el bizalmát, hogy sikerülni fog neki nemcsak magát, hanem rendtársait is az observan-

tiára visszavinni. A dolgot mindenekelőtt magával kezdte. Midőn letette az ünnepélyes fogadalmat, elment előljárójához és feltárta neki lelkét, hogy ő sz. Fogadalmát bármily nehézség árán is pontosan meg akarja tartani, azért arra kérte a házfőnök atyát, hogy neki soha semmiféle pénzt ne adjon, ő minden jövedelemről egész életén át lemond, csak arra kéri, hogy a mi kevés szüksége lesz, azt szíveskedjék neki természetben megadni, vagyis más szóval ő vita communisban akar élni. A házfőnököt, aki akkor Eger Zsigmond volt, annyira meghatotta ez a buzgó kérelem egy növendék részéről, hogy nemcsak megígérte, hogy mindenben eleget tesz óhajának, hanem ő maga is csatlakozott a vita communishoz. A többi testvérek között szintén akadt, a ki P. Ágoston mellé állt, de voltak sokan, a kik rosszalták lépését és békebontásról vádolták. Ezek voltak, a kik később a rend reformálása alkalmával a rendet el is hagyták, mert nem akartak lemondani régi szokásaikról. Ily módon P. Ágoston egy kiváltságos helyzetbe jutott, a hol kevés rokon érzelmű testvérrel megkezdte a küzdelmet a rend reformálásáért. Az előljárók látva az ő buzgalmát, 1896-ban a teologus növendékek mesterévé tették és mint ilyenek alkalma nyílt a rendi ifjuság között terjeszteni a reform eszméit. Mindenekelőtt szépen és szeretettel iparkodott megnyerni a növendékeket a vita communis eszméjének, a mi tekintve az ő igazán hősi példáját és sz. életét, sok esetben sikerült is, a növendékek nagy része bámulója és követője lett, voltak azonban sajnos mindíg, a kik más példák után indultak, a kik inkább világi szelleműek voltak. Ezeket P. Ágoston kizárta a fogadalomtételből azon megokolással, hogy nem szabad olyat fogadni, a mit nem akarunk megtartani és kényszerítette őket a rend elhagyására. Ily módon persze még jobban elkeseredtek ellene ellenfelei és a főbb előljárók is rosszalni kezdték eljárását, félve a rend kipusztulásától. Ő azonban rendületlenül kitarzott elvei mellett és azt felelte, hogy az ő meggyőződése szerint előbb ki fog pusztulni a rend, ha a jelenlegi uton halad tovább, mintha visszatér az observantia útjára, sőt ő ez esetben várja az Isten áldását és a rend megszaporodását. Az előljárók érezték, hogy igaza van, azért meghagyták állásában, ő pedig e megnyert növendékeket oly szépen vezette a tökéletességre, hogy ezek képezték a magot, a melyből később kikelt a jó termés. — Nemsokára 1897-ben érkezett az idő, midőn a sz. Szék is igazat adott P. Ágostonnak, mert ekkor jelent meg a „Felicitate quadam” bulla, mely az egész rend reformációját rendelte el és megvonta az engedélyt növendékeket fölvenni azon Provinciáktól, a hol nincs vita communis. Ekkor látta mindenki, milyen gondviselészerű volt P. Ágoston működése a növendékek körül és milyen nagy jót tett ő, midőn a vita communis megalapozta és így a rend fenmaradását biztosította. Ott ugyanis, a hol vita communis

ismeretlen volt és nem volt senki, ki azt felkarolta volna, ez a bulla végzetes csapás volt, mert seregéstől mentek vissza a világba a megijedt szerzetesek, azt hívén, hogy a Szentszék lehetetlenséget kíván tőlük, míg nálunk meg volt már az alap, a melyre a későbbi Provincia fölépült. Csodálatos volt P. Ágoston magatartása a reformáció első éveiben, midőn mintegy megingott a föld rendünk alatt, annyian léptek ki a rendből és mindenki végpusztulásról beszélt. Ő nyugodtan folytatta tovább apostoli munkáját és ha panaszokat hallott, csak annyit mondott, hogy ez az Isten akarata, hogy rendünk megszabaduljon mindazon tagjaitól, a kik nem barátai az igazi szerzetesi életnek, ha ezek maradnak, lehetetlenné válik a reformáció, így azonban akadály nem lesz. A történetek igazat adtak neki, ma többen vagyunk, mint régente és erősebbek vagyunk, mint valaha.

Ágoston atya munkálkodása azonban csak a reformációval kezdődik el igazán. Előljárói őt tették az ujoncok mesterévé, a mi tekintve az alig született reformációt, a legfontosabb állás volt, mert hisz egy egész rendnek kellett új irányt és új szellemet adni, a mi emberfölötti munka volt. Tizennégy évig volt az ujoncok mestere és ezalatt tökéletesen átalakította a Provinciát, egy olyan generációt nevelt, a mely biztosítja a Provincia fönmaradását, sőt fejlődését.

Bámulatos volt az ő hatása a fiatal noviciusokra. Mesteri kézzel az aránylag rövid próbaév alatt egész új emberré gyurta a még röviddel előbb világi gondolkozásu ifjut. Dacára kissé túl komoly, sőt szigorú magatartásának, egyszerre megnyerte noviciusainak bizalmát, siettek megnyitani neki lelküket és ő akadálytalanul dolgozott az ifju lelkében elhárítva a jó akadályait és megerősítve az erényt. Együtt érzett, együtt szomorkodott, együtt örvendett, együtt imádkozott tanítványaival, sőt még az önsanyargatást is együtt gyakorolták és lassankint úgy összeforrak, hogy a noviciusok még mesterük gondolkozásmódját is magukévá tették. Ha kellett szigorú is volt velük szemben, meg is büntette őket, de ez egy percre sem lazította meg a szeretetet a mester iránt. a kinek a büntetésében is látták az ifjak a szeretetet. Ha büntetett valakit, ő szenvedett legjobban, ha valamelyik novicius büntetésből nem kapott ebédet, nem engedte ugyan el a büntetést, de főbbnyire ő maga sem evett, annyira sajnálta. Erénypéldáit, oktatásait soha el nem feledték noviciusai, még fölszentelésük után sem. Olyan lelki alapot tudott nekik adni, hogyha egy pillanatra el is tántorodtak később a jótól, férfi korukban is elég volt nekik visszagondolni volt mesterük oktatására és azonnal visszatértek a mester által mutatott utra. Halálakor tanítványai részvéte oly impozáns módon nyilatkozott meg, mint még tán soha. Tanítványai őt mind szentnek tartják és örült, aki holmijából egy kis emléket kaphatott.

Ily módon tizennégy évi munkával átalakította a Provinciát, annak jó és bensőséges szellemet adott és erős alapokat vetett a jövőendő lelki épületre.

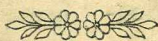
Nem csoda, ha ily módon nemcsak künn, hanem rendtársai előtt is egyre nőtt a tekintélye és jöllehet, ő került minden kitüntetés, mégis háromszor választották meg kormánytanácsosnak és 1911-ben a pécsi zárda főnöke és a szigetkúlvárosi plébánia administratora lett. A világi papság, sőt a megyéspüspök is rendkívül becsülte őt, ő volt a legtöbb világi pap, sőt a megyéspüspök gyóntatója is, a világi hívek atyjokat tisztelték benne és szavát parancsnak vették.

Mint előjáró a legnagyobb szeretettel és gondnal iparkodott a pécsi zárdában a szerzetesi fegyelmet megerősíteni és ez sikerült is neki oly mértékben, hogy a pécsi zárda példányképe lett a többi zárdáknak. Sajnos, betegsége előjárósága idejében, mind jobban elővette. Egyre gyengébb lett, de azért csak folytatta munkáit, bármennyire is érezte erőinek fogyatkozását, mégsem mulasztott el egyet sem kötelességei közül, míg csak 1914 husvétján, miután az összes husvét munkákat elvégezte, leesett a lábáról és jelentette a P. Provinciálisnak, hogy ideje érkezett, többé már nem képes fölállni és járni, szíveskedjék tehát mást állítani helyébe. A P. Provinciális tényleg fölmentette őt hivatalától és ez időtől kezdődött betegsége aggodalmas fordulatot venni. Rendtársai és hívei mindent megtettek, hogy egészségét visszaállítsák, eltekintve a folytonos imádságtól, sokféle kúrát kellett neki tartani, sőt a nemeslelkű Zichy grófnök, a kiknek szintén lelkiatyjuk volt, saját költségükön vitették Wörishofenbe és ott hat hónapon keresztül tartott Kneipp kúrát, de mindezek nem segítettek. Csak még megtörtöbben jött haza egy év előtt Wörishofenből és azóta az ágyat sem tudta elhagyni. Ő maga eleinte szeretett volna meggyógyulni, de midőn látta, hogy más a jó Isten akaratára, csak a jó halálra készült. Minthogy nem tudott mozdulni ágyában és a laikus testvérek távollétében nem volt a zárdában alkalmas ápoló, az udvarban csináltak neki a melléképületben egy kis cellát, a hol a jó harmadrendiek ápolták a legnagyobb odaadással. Itt sűrűn látogatták meg hívei is, a kiket még halálos ágyán is oktattott és a kik szép példáját látták benne a türelemnek és Isten akaratán való megnyugvásnak. Neki minden jó volt, ő mindig jól érezte magát és mindennel meg volt elégedve, igaz, hogy úgy a rendtársak, mint a világiak vették meg iparkodtak őt mindennel ellátni, a mi csak enyhületére szolgált. E miatt sokszor aggodott is, félvén, hogy ily módon neki semmi alkalma sem lesz a szenvedésre és a bünbánatra. Midőn Provinciális atyánk utoljára vizitált Pécssett és őt is kérdezte, hogy nincs-e va-

lami panasza, azt felelte, de igenis van, nagyon elkényeztetnek a testvérek, semmi szenvedés, semmi bünbánat, pedig már érzem a halál közeledtét. Kérte Provinciális atyánkat, hogy kisé keményebben bánjanak vele. Ez az óhaja ugyan nem teljesült, de ez időtől fogva kezdett szótlanabb lenni és csak az örök étellel foglalkozni. Már nem is igen érdeklődött a földi dolgok iránt és ha beszélt, csak az égiet hozta elő. A hosszú fekvéstől iszonyu sebek tátongtak hátán, úgy hogy csontjai is kilátszottak, de ő ezeket egész közömbösen viselte. Az elmékedést, az officiumot mindig a legpontosabban végezte, hetenkint gyónt és naponként magához vette a Legszentebbet és míg ülni tudott, a szentatyákat olvasta, sőt irogatott is. Így beteg ágyában született meg utolsó kedves munkája a lelki életről, a melyet a rend ki is nyomtatott. Halála előtt azonban körülbelül egy hónappal mindent abban hagyott és a halálra kezdett készülni. Folyton lelki ügyeit rendezte, elbucsuzott látogatóitól és bocsánatot kért hibáiért és magát az illetők imáiba ajánlotta. Megkérte buzgóságát az imában és a sz. áldozásban. Fölvette az utolsó kenetet és várta szabadulásának óráját. Augusztus 16-án állapota válságosra fordult, érezte, hogy az agónia következik, hívatta a házfőnök atyát, még egyszer meggyónt és kérte a testvéreket, hogy jöjjenek és végezzék el fölötte a „Commendatio animae“-t. Eljött az egész zárda cellájába és ő maga imádkozott velük, kezében tartva a szentelt gyertyát, sőt nemsokára megjelent a megyéspüspök ur is oldalkanonkjával és ágyához ülve vigasztalta és bátorította őt. Ő teljesen készen volt, áhitattal vette a püspök ur áldását. A commendatio animae után igen elbágyadt, s már csak röpimákat mondott testvérei után, majd lassankint elvesztette eszméletét. Így feküdt még másnap is folyton jobban gyengülve, csak egy pillanatra tért magához, midőn a chorusa hívó csengetéskor keresztet vetett. Ez volt élete utolsó fellobbanása; 17-én este 1/2 11 órakor, midőn majd az egész konvent ágya körül térdelt, csendesesen elszenderült, hogy elvegye munkás életének jutalmát.

Temetése óriási részvét mellett folyt le 19-én délután. Ott volt a város színe-java úgy a világiak, mint az egyháziak. Provinciális atyánk, aki szintén egykori magiszterjét gyászolja benne, szintén leutazott a temetésre. A temetést maga a megyéspüspök ur végezte, udvari papjai, a pécsi és a siklósi zárdafőnök atyák segédletével. Sok könyhullatással kísérték a zárda kriptájába, a hol azon nagy oltár alatt nyugszik, a melyen annyi apostoli munkát végzett az Isten dicsőségére.

Legyen áldott az emlékezete, és fizesse meg neki a jó Isten mindazon sok jót, a mit a rendtársakkal és a hívekkel tett!!!

Uj égi Pártfogó és néhány szó a szenttéavatásról.

(Folytatás.)

Érdeemes itt szintén fölemlíteni, hogy De-paul sz. Vince boldoggáavatására 64 csodát írtak össze a legszembetűnőbbek közül. A sz. Kongr. a többi mellőzve csak a 8 legkézzelfoghatóbbat vette vizsgálat alá. A vizsgálat két évig huzódott, vallomást tettek a római egyetem leghíresebb orvostanárai. Végtere kettőt töröltek a 8 csoda közül, mivel a bírák csak a teljesen rendkívüli csodákra akartak támaszkodni. A Szentatya még e hatból is elhagyott kettőt. Így négy maradt, de ezek ellen aztán már semmi kifogással sem tudtak előhozakodni.

Mindezek után — ha már legalább 50 esztendő eltelt Isten tiszteletreméltó szolgájának halála óta — a boldoggáavatás aktáit az előadó Kardinális, a Konzultorok és a Szerartások Mestere egy előkészítő ülésen átvizsgálják. Majd utána egy másik előkészítő ülésen, melyen résztvesznek a Szerart. Kongr.-jának összes biborosai, újra tanácskoznak a dolog felett. E két előkészítő ülés után egyetemes gyűlést tart a Szerart. Kongr. Őszentsége elnökletével, melyen ki-ki leadja szavazatát. A Szentséges Atya tudomásul veszi az eredményt, de ő csak utóbb mond véleményt a Kongr. titkára és a promotor fidei előtt, mely véleményt aztán a titkár pápai okmány alakjában megfogalmazza.

Miután ez is megtörtént, egy új egyetemes gyűlést tartanak a Kongr. tagjai ugyancsak Őszentsége jelenlétében és itt fölvetik a kérdést: **lehet-e biztos lépéseket tenni Isten tiszteletreméltó szolgájának ünnepélyes boldoggáavatására?** Ismét szavazásra kerül a dolog, az eredményt publikálják, de a Szentatya most sem nyilatkozik, hanem utóbb értesíti a titkárt és az ünnepélyes boldoggáavatás mellett foglal állást, rendszerint a boldoggáavatás napját is kitűzi és megbizsa őt a boldoggáavatás Brevejének elkészítésével.

A boldoggáavatás a kitűzött napon óriási ünnepséggel szokott végbemenni a sz. Péter templomban. A falakat gazdag szőnyegdisszel vonják be, az oltárra helyezett karos gyertyatartók ezrei valóságos lángoló kápolnává alakítják át a Bazilikát (mellesleg megjegyezve 30,000 font viasz és kb. 4—500.000 kor. szükséges egy szenttéavatáshoz). A boldoggáavatandó képét sz. Péter széke fölé függesztik leppellel borítva. Biborosok, püspökök, fejedelmek sietnek bemutatni hódolatukat az új pártfogónak. Alig képzelhetjük el a roppant néptömeget, mely ilyenkor a Bazilika körül és Róma utcáin tolong. 1909. április 11-én, mikor a francia hösnöt, Jeanne d' Arcot boldoggá avatták, csak franciák közül 30,000-ren voltak jelen 60 püspökkel. Az ünnepi szentmisét azon hely püspöke szokta celebrálni, ahová a Boldog tartozott. Mire végén felolvassák a boldog-

gáavatás Brevejét, majd a püspök Te Deum-ot intonál. Ebben a pillanatban lehull a lepel a Boldog képéről, megdörrennek az Angyalvár ágyui, trombiták és harsonák zugása közben felhangzik az egetverő könyörgés: „Ora pro nobis” és megfüstölik a tömjénnel a Boldog képét. Még aznap délután a Szentséges Atya is megérkezik nagy kísérettel, hogy bemutassa hódolatát az új Boldog előtt.

A boldoggáavatás ünnepélyes aktusa után egyidőre szünet áll be, melyet a postulátorok arra használnak fel, hogy lankadatlan buzgalommal mindenütt elterjesszék boldoguk tiszteletét. Felszólítanak mindenkit, hogy a boldog közbenjárását kérjék Istennél. Így mulik néhány lázas esztendő. Ha azután újabb csodák történnek a boldog közbenjárására, a postulátorok a szenttéavatási per továbbfolytatását kérelmezik a Szerart. Kongr.-jától. A vizsgálatok a már ismert módon folynak le és a vizsgálatok megajtése után az összes iratokat két előkészítő ülésen alaposan átvizsgálja a Szerart. Kongr.-ja. Ha nehézség nem merül fel, egyetemes gyűlést tart a Kongr. a Szentatya elnöklete alatt s itt történik a legalább két csoda approbálása. Ennek megtörténte után új egyetemes gyűlésre jönnek össze a Kongr. tagjai most is a pápa jelenlétében, amelyen arról tárgyalnak, vajjon lehet-e már biztosan lépéseket tenni az ünnepélyes szenttéavatásra? Ha a szavazatok eredménye igenleges, hivatalos pápai okmányt készítenek róla és a Szentséges Atya azon kijelentésével, hogy még jobban fontolóra veszi az ügyet, a gyűlés szétszlik.

Ezek után az ügyben Őszentsége mindaddig egy lépést sem tesz, míg az újabb kérelmekből meg nem győződik róla, hogy mintegy közös óhaja a híveknek a szenttéavatás. Ekkor titkos konzisztoriumot hivat egybe, melyen egyik biboros a maga és a Szerart. Kongr. nevében kijelenti, hogy az irományok rendben vannak és döntő bizonyítékkal bírnak, majd ismeretű bőven a szenttéavatandó életét, erényeit és csodáit s végül ajánlatot tesz, hogy ha úgy tetszik, szentté avathatnák, melyhez rendszerint a többi biborosok is hozzájárulnak.

Kevés idő múlva nyilvános konzisztoriumot tart a Szentatya. Ezen a szentszéki ügyvéd nagyszabású beszédet tart a szenttéavatandóról és a postulátorok nevében kéri a szenttéavatást.

Végezetül még egy félignyilvános konzisztoriumot tart a Szentséges Atya, melyre meghívja a biborosokon kívül az összes Rómában tartózkodó pátriárkákat, érsekeket, püspököket és másokat, kik szabadon nyilváníthatják itt véleményüket. A vélemények megegyezése esetén kitűzik a szenttéavatás napját is és a hi-

veket buzgó imára és böjtölésre hívják fel.

A kitűzött napon impozáns körmenetet vezet Őszentsége a lateráni bazilikába elől hatalmas lobogóval, mely a szenttéavatandó képét ábrázolja. A bazilikába érkezvén, beleül a pápai trónba s fogadja a kardinálisok s a püspökök hódolatát. Majd a szentszéki ügyvéd háromszor kéri a szenttéavatást. A két első kérésre azt kapja válaszul, hogy még könyörögni kell Isten

segítségéért. Ennek folytán az első kérés után elvégzik a Mindenszentek litániáját, a második kérés után pedig a „Veni Creator Spiritus”-t. A harmadik kérésre végre fölkel Krisztus Helytartója és ünnepélyesen kijelenti, hogy a boldogot a Szentek sorába iktatja. Erre felugr a legdiadalittasabb „Te Deum”, majd következik a szentmise néhány különleges szertartással és ezzel véget ér a szenttéavatási per folyamata.

Hírek a provinciából.

Ujmiséseink augusztus 21-én levizsgáztak morálisból, 25-én dogmatikából és 27-én bucsut vettek a klerikáttól, hogy a háboru által rajtuk üttött rést hamvas lelkük munkát szomjazó készségével betöltsék. Tartományfőnök Atyánk **P. Bónert Valeriánt** vice-prefektus és katekéta minőségben Bajára, **P. Szabó Szerafint** vice-presidensnek Kaplonyba és **P. Kovács Rajmundot** katekéta és hitszónokul Pécsre helyezte. Isten áldása kísérje az Ur szőlőjének ez új munkásait.

Iskolaév kezdete. A vakációra szétoszlott theologusaink augusztus végén visszaérkeztek anyazárdánkba és pár napi együttlét után szeptember 2-án megtartottuk az ünnepélyes Veni Sanctét és 3-án megkezdtük az előadásokat. A máriaradni studiumunkban szeptember 10-én kezdődtek az előadások.

Beöltözés és fogadalomtétel Pécsen. Augusztus 18-án vették fel szent Rendünk ruháját mint tertiariusok Zeley István Agapit testvér és Hartmann Béla Kasszián testvér. Augusztus 28-án beöltöztek és megkezdték az ujoncévet: Jautz Mátyás (budakeszi) fr. Imre, Tekely József (kellemesi) fr. Tivadar, Hornyák Imre (bácsi) fr. Krizolog, Réz József (pécsi) fr. Marián, Wittinger László (budapesti) fr. Jenő, Kelemen János (sámsoni) fr. Antal, Hajós Antal (pécsi) fr. Márk, Antretter Ede (eperjesi) fr. András, Gerhardt Elek (eperjesi) fr. Gábor, Milánkovics Nándor (zentai) fr. Nárcisz, Tamás András (kemecsei) fr. Fidelisz, Tomássy István (peszeki) fr. Elek, Csiszár János (rozsnyói) fr. Teodoz, Szalay Sándor (budapesti) fr. Szalvator és szeptember 2-án Varga János (szegedi) fr. Mátyás klerikusok, továbbá Bedő Jácint és Cseh Anicét eddig tertiárius laikus testvérek.

Augusztus 30-án tették le egyszerű fogadalmukat fr. Mészáros Albert, fr. Halápi Felix, fr. Tyukodi Lucian, fr. Weisz Vendel, klerikusok és Tyukodi Paulin, Viecha Izidor laikus testvérek. Mind a beöltözések, mind a fogadalomtétel a 6 órai szent mise után történt. A beöltözés és fogadalomtétel előtti lelkigyakorlatokat, valamint a szertartásokat P. Angelusz noviciusmagiszter végezte. A fogadalmas klerikusok még aznap Radna felé indultak P. Polikárp vezetése alatt, hogy ott folytassák gimnáziumi tanulmányaikat.

Áldást és kitartást kívánunk mindnyájuknak!

A váci templom új padokat kapott P. Prieszter Ágoston fáradozásai folytán. Az új

padokat Szabó Géza pécsi asztalos készítette keményfából 8752 koronáért. A munka az érdekeltek teljes megelégedését vivta ki. Az új padokhoz a helybeli oltáregylet szép és értékes egyházi felszereléseket ajándékozott kb. 1000 korona értékben: egy ünnepi antependiumot, egy zöld kazulát, egy pár fehér dalmatikát, két albát, három karinget, hat purifikatoriumot, három korporálét és egy csengetyűhuzót.

Harctéri hírek. Örömmel jelzem, hogy édes hazánkért küzdő testvéreink hűséges kitartással küldözgetik vegyes színű tábori lapjaikat, leveleiket és bár kinosan-keservesen, de mégis minden különös baj nélkül megvannak. Csupán Scheibl József kandidátusunkkal esett meg az a baj, hogy az oroszok legutoljára Staniszlau körül megindított offenzívája alkalmával fogságba esett, mint ezt fr. Szabin írja, ki maga is csak nagy ügyel-bajjal tudott megmenekülni. P. Vazul kétheti szabadsága után visszatért előbbi helyére Ferizovicsba. P. Pál visszatért Ázsiában tett körutjáról, utját bőven és érdekesen írja le, miként a legújabb „Kath. Szemlében” olvashatjuk. Főatyánk szeretné hazahozni, ami talán sikerül is. P. László levelét általános érdekű tárgya miatt egész terjedelmében közöljük.

„Főtisztelendő Atyám!

Mindenekelőtt bocsánatot kérek, hogy csak táboriasan írok. Szegény sorsra jutottam, nem irhatok másképp. Tegnap egy hete, hogy kijöttem Gázába az oltáregyülethez. Megérkezésem nagy örömet okozott szegény fiaink között, hogy ismét van papjuk. Ugy látszik, az angol is örülhetett, mert oly rettenetes ágyuzást kezdett, hogy csak úgy rengett belé a föld. Tehát a fogadtatás elég meleg és ünnepélyes volt!

Tábori életemnek első napjait arra használtam föl, hogy jó katonáinkat mindenfelé meglátogattam. Szegény jó fiuk igen el vannak csigázva, a rettenetes hőség, az erős munka és a még erősebb honvágy igen megviselte őket. Alig lehet beléjük lelket önteni. Egyébként elég jó kedélyűek. Azt hiszem, — legalább első benyomásaim úgy diktálják, — hogy nem lesz sok bajom velük. Jó lelkűek, hallgatnak a szép szóra. A tiszt urak is igen kedvesek. Munkámban nem akadályoznak, mindenben szabad kezű engednek, sőt kezemre járnak.

Tegnap tartottam az első tábori misét két nyelvű prédikációval (magyar és német). Ez volt első német prédikációm! No, de olyan is

volt, mint minden primitia. — Hála Istennek, elég jól érzem magam. A papadácsi láz már ugyan kikezdett, de azt hiszem, nem lesz folytatása. Igen szép helyen táborozunk. Narancs és citrom erdőben! Az én sátoromat is 6 drb. citromfa és 2 drb. gránátalmafa alkotják. Kellemes, hűvös, de nem gránát, srappellmentes. Pedig itt arra volna szükség. Sátrakat nem lehet állítani, mert az állandóan fölöttünk kémkedő angol repülők észrevennék. Az angolok állandóan lőnek bennünket, minden percben készek lehetünk a halálra. Midőn e sorokat írom, erős tűz alatt tart az angol egy kis házat, tőlünk 500—600 méterre. A gránátzilánkok röpködnek a levegőben, mint a száraz falevél. Eddig 150—160 gránátot küldött ide, de hála Isten, senkinek semmi baja. Éjjeleink nyugtalanok. Az angol minden éjjel támad. Eddig azonban még mindig visszavertük. Gázát, a romvárost még tartjuk. Már nemcsak ép ház nincsen benne, de egy ép fal sem. Agyon van löve, szétdulva, hogy a romhalmaztól alig lehet benne járni.

Más különös ujság nincs! Főtisztelendő Atyám buzgó imáiba ajánlottan maradtam kézcsoókkal legkisebb fia:

L a c i ."

Érseki elismerésben részesült különös és kiválóan jó eredményü hitoktatásáért P. Katus Konstantin szabadkai katekétánk. Ezt a fokozottan nehéz munkát P. Konstantin mindig és mindenütt hasonló sikerrel végezte, mit a gyermekek őszinte vonzódása és ragaszkodása és a szülők hálája kísért évről-évre. Ezt most hivatalosan is elismerik, mint a következőkből kitűnik:

3688. szám.

Tisztelendő P. Katus Konstantin ferenc-rendi Atya

Szabadka.

A szabadkai városi hitoktatás eredményéről való beszámolóból örömmel azt látom, hogy ámbár az összes hitoktatók nagy buzgalommal és lelkiismeretességgel oktatták a rájuk bízott ifjúságot, Tisztelendőséged ezen a téren mégis különösen kivált.

Tudatom, hogy Tisztelendőséged csak szívének sugallatát követte, midőn a gyermekeket az isteni Üdvözítőhöz közelebb vitte s nem számított s nem gondolt semmiféle külső elismerésre, vagy jutalomra. Az érseki hatóság azonban nem mulaszthatja el, hogy megelégedésének kifejezést ne adjon ezen alkalomból.

Fogadja tehát Tisztelendőséged az érseki hatóság teljes elismerését s őszinte köszönetét az évben kifejtett nagy és eredményes munkájáért. Jézus, a gyermekek kedvelője jutalmazza meg ezen buzgóságában a jövőben is, hogy minél több öntudatos keresztényt neveljen egyházunknak.

Kalocsa, 1917. augusztus hó 3.

Kleiner Lajos,

érseki helynök.

Szerkesztői üzenet. A mult számunkban több értelem zavaró sajtóhiba csuszott be. Különösen értelmetlenné lett „Gyöngyös ujjáépülése” kezdetü hiradásunk, melyből egy egész sor kimaradt. A helyes értelem ez: „Azt akarják ugyanis, hogy a provincialát, konyha és ebédlő előtt fekvő kertrészletet egészen és teljesen kisajátítják, közvetlenül stb. — Ezen kívül a hónap neve a címzésben is hibás volt; szeptember helyett augusztus irandó.

